

Súd: Okresný súd Žiar nad Hronom
Spisová značka: 28P/11/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6420202479
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radovan Beňo
ECLI: ECLI:SK:OSZH:2021:6420202479.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žiar nad Hronom v konaní pred sudcom JUDr. Radovanom Beňom vo veci starostlivosti o maloleté dieťa X. N. Q., W.. XX.XX.XXXX, bytom ako rodičia, zastúpená Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žiar nad Hronom ako kolíznym opatrovníkom, dieťa matky: F. K. Q., W.. XX.XX.XXXX, F. W. Č.. XX, XXX XX V., a otca: R. Q., W.. XX.XX.XXXX, F. W. Č.. XX, XXX XX V., v konaní o návrhu rodičov na zrušenie úpravy styku maloletej so starými rodičmi: Š. C., W.. XX.XX.XXXX, E. K. C., W.. XX.XX.XXXX, I. F. Y. XXXX/XX, XXX XXSpišská F., a zrušenie výchovného opatrenia, taktó

rozhodol:

Súd m e n í rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 5P/19/2019-468 zo dňa 12.08.2019 tak, že styk starých rodičov Š. C., W.. XX.XX.XXXX, E. K. C., W.. XX.XX.XXXX, s maloletou X. N. Q., W.. XX.XX.XXXX, n e u p r a v u j e .

Súd z r u š u j e výchovné opatrenia uložené uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 5P/19/2019-471 zo dňa 12.08.2019, spočívajúce v povinnosti starých rodičov Š. C. E. K. C.V., E. E. Y. K. Q., W.. XX.XX.XXXX, spolu s maloletou podrobovať sa poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 23.07.2020 bol Okresnému súdu Žiar nad Hronom doručený návrh rodičov mal. X. N. Q., W.. XX.XX.XXXX, W. zrušenie úpravy styku starých rodičov s maloletou, ktorý bol upravený rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 5P/19/2019 zo dňa 12.08.2019, a súčasne na zrušenie výchovného opatrenia spočívajúceho v povinnosti podrobovať sa poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb (ďalej len „RPPS“) príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

2. V návrhu uviedli, že maloletá už dlhodobo neprejavuje žiaden záujem o styk so starými rodičmi, keďže styk si vynucujú súdnou cestou, neprimeraným psychickým nátlakom a nanucovaním sa. Aj pri uskutočnení ich styku im sama maloletá oznámila, že sa s nimi nemá záujem stretávať, keďže ich správanie je neprimerané, vulgárne, nevhodné, nátlakové, plné kriku, osočovania, útokov smerujúcich na matku maloletej a jej manžela. Maloletá im niekoľkokrát sa snažila aj vo svojich listoch a osobne vyjadriť jej negatívny postoj ku styku s nimi. Styk upravený rozsudkom OS Žiar nad Hronom sp. zn. 5P/19/2019 sa realizoval v auguste, septembri, októbri a naposledy v novembri XXXX, keďže maloletá sa vyjadrila na tomto stretnutí, že sa nechce so starými rodičmi stretávať. V roku XXXX maloletá svoje rozhodnutie nezmenila, naopak už vôbec neprejavovala žiaden záujem o kontakt so starými rodičmi a neprejavuje ani v súčasnosti. Styk starých rodičov s maloletou nie je pre ňu prospešný, keďže sú agresívnej a útočnej povahy. Rodičia postoj maloletej rešpektujú a nevedia ju prinútiť, aby mala záujem sa so starými rodičmi vidieť. Je v jej záujme túto úpravu styku zrušiť, keďže jej negatívny postoj je

dlhodobý a nemenný, naopak čím ďalej viac je stupňovaný až k odmietaniu akéhokoľvek kontaktu so starými rodičmi. Maloletá nie je ukrátená o kontakt so starými rodičmi zo strany manžela matky, ktorých vníma a rešpektuje ako babku a dedka a ktorí o ňu prejavujú záujem, majú sa navzájom veľmi radi, maloletá sa vždy teší na návštevu k nim.

3. Starí rodičia maloletej v písomných vyjadreniach uviedli, že tvrdenia matky maloletej nie sú pravdivé. Žijú v manželstve XX rokov a ich rodinné vzťahy boli vždy dobré, vychovali 4 deti. Maloletá X. N. odmalička takmer 8,5 roka vyrastala a žila s matkou v ich domácnosti. Matka maloletej počas materskej študovala na vysokej škole a mala svoje záujmy a od r. XXXX viac času bývala v domácnosti terajšieho manžela. Maloletá bola silne citovo naviazaná na starých rodičov. Niekoľkokrát matka maloletú zobrala do domácnosti partnera a niekoľkokrát partner matky bol u nich. V priebehu r. XXXX maloletá odmietala a bránila sa ísť bývať do domácnosti matkinho partnera. Vyústilo to až tak, že matka maloletej párkrát privolala policajnú hliadku, aby jej pomohla odvieť maloletú, ktorá zažívala psychický stres, prosila starých rodičov aby kontrolovali či sú uzamknuté dvere a či nepríde jej matka. Matke povedali, aby si našla citovú cestu k maloletej a aby to riešila inak, ale to všetko odmietala. Problém sa začal riešiť súdnou cestou, v konaní OS V. sp. zn. 5P/78/2018 bol vypracovaný aj znalecký posudok z XX.XX.XXXX, kde znalkyňa odporučila zverenie maloletej do starostlivosti starých rodičov s tým, že matka si má nájsť k nej citovú cestu. Maloletá bola neodkladným opatrením zverená do starostlivosti starých rodičov, bolo to časovo ohraničené do XX.XX.XXXX. Dňa XX.XX.XXXX matka maloletú nasilu a proti jej vôli odvieďla z vyučovania zo ZŠ v V. do svojho bydliska v W. len v tom čo mala oblečené, bez rozlúčenia s rodinou a kamarátmi. Odvtedy matka aj so svojím manželom maloletú držia v úplnej izolácii od jej pokrvnej rodiny a prostredia, v ktorom vyrastala. Na pojednávaní na OS Ž. W. Q. dňa XX.XX.XXXX vo veci sp. zn. 5P/19/2019 bola urobená dohoda a upravený styk maloletej so starými rodičmi, pričom bolo prečítané pranie maloletej, aby sa matka s nimi zmierila. Maloletú nútia písať škaredé listy, ktoré by ona nikdy nepísala, lebo je rozumná a citovo naviazaná na prostredie, v ktorom vyrastala. Podľa starých rodičov sa matka s manželom boja, že maloletá prezradí čo sa robí v ich domácnosti, myslia si, že je tam psychický tlak a domáce násilie. Posledné stretnutie s maloletou bolo XX.XX.XXXX, odvtedy sú blokované všetky jej kontakty s pokrvnou rodinou. Starí rodičia sa nechcú matke miešať do výchovy, chcú len prísť hocikedy na návštevu a vidieť vnučku.

4. Otec maloletej R. Q. (ktorý sa na základe právoplatného rozhodnutia súdu stal jej osvojiteľom) v písomnom vyjadrení zo dňa 07.06.2021 uviedol, že zotrúva na podanom návrhu, ktorý podali na želanie samotnej maloletej, aby rozhodnutie týkajúce sa jej styku so starými rodičmi bolo zrušené a aby nebol na ňu z ich strany naďalej vyvíjaný psychický nátlak, ako to robili počas styku v C. XXXX. Maloletá potvrdila, že aj toto stretávanie bolo pre ňu stresujúcim zážitkom, psychicky a emocionálne vyčerpávajúcim, plným permanentných útokov na osobu matky maloletej a osočovania a urážania jeho ako otca. V tomto starý otec pokračuje v každom svojom písomnom vyjadrení. Neustále ohovára a hanobí ich meno, matku maloletej už vyše roka atakuje rôznymi e-mailami, hoci mu za celú dobu neodpovedala. Jeho ako otca maloletej starý otec neustále obviňuje z domáceho násillia a pod., pričom sú to len jeho fabulácie. Maloletá potrebuje zdravý rast a vývin, kľudné detstvo a spomienky, ktoré jej spoločne s manželkou vytvárajú a preto jej postoj k stretávaniu so starými rodičmi rešpektujú.

5. Súd nariadil vo veci pojednávanie dňa 25.06.2021, na ktorom vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a výsluchom účastníkov konania.

6. Z pripojených spisov súd zistil, že rozsudkom OS V. sp. zn. 5P/309/2011 zo dňa XX.XX.XXXX bola mal. X. N. zverená do osobnej starostlivosti matky a jej biologický otec bol zaviazaný prispievať na jej výživu.

7. Dňa XX.XX.XXXX bol Okresnému súdu V. doručený návrh starých rodičov Š. C. E. K. C. na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti, o ktorom sa viedlo konanie pod sp. zn. 5P/78/2018, pričom vo veci bola neskôr prenesená príslušnosť na Okresný súd Ž. W. Q., kde sa v konaní pokračovalo pod sp. zn. 5P/19/2019. V priebehu konania bolo uznesením OS V. č.k. 5P/78/2018-107 zo dňa 31.08.2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21CoP/37/2018 zo dňa 04.10.2018 nariadené neodkladné opatrenie, ktorým bola maloletá zverená do starostlivosti starých rodičov a bol upravený styk matky s maloletou s tým, že trvanie tohto neodkladného opatrenia bolo súdom obmedzené do 31.01.2019. Uznesením OS V. č.k. 5P/78/2018-286 zo dňa 15.02.2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v T. sp. zn. 21CoP/48/2019 zo dňa 02.05.2019 bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým bol do právoplatného skončenia konania vo veci samej upravený styk starých rodičov s maloletou. Po

prenesení príslušnosti na Okresný súd Ž. W. Q. tunajší súd rozsudkom č.k. 5P/19/2019-468 zo dňa 12.08.2019, právoplatným dňa 30.08.2019 zastavil konanie o návrhu na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov a upravil styk starých rodičov s maloletou tak, že sú oprávnení stretávať sa s ňou v sobotu XX.XX.XXXX od 13:00 do 16:00 hod. v prítomnosti matky a následne každú nasledujúcu tretiu sobotu od 13:00 do 16:00 hod. v prítomnosti matky s tým, že odovzdávanie a preberanie maloletej bude prebiehať pred domom matky. Uznesením č.k. 5P/19/2019-471 zo dňa XX.XX.XXXX, právoplatným dňa 30.08.2019, tunajší súd uložil povinnosť starým rodičom podrobovať sa poradenstvu na RPPS Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny V. jedenkrát mesačne a tiež povinnosť matke podrobovať sa spolu s maloletou poradenstvu na RPPS UPSVaR Ž. W. Q. jedenkrát mesačne.

8. Rozsudkom OS Ž. W. Q. sp. zn. 5P/28/2019 zo dňa 08.07.2020, právoplatným dňa 22.12.2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v F. F. sp. zn. 14CoP/33/2020 zo dňa 24.11.2020 bolo rozhodnuté, že mal. X. N. sa od právoplatnosti rozsudku stáva osvojencom manžela matky R. Q., ktorý bude zapísaný v knihe narodení matričného úradu namiesto biologického otca maloletej, pričom priezvisko maloletej bude „..

9. Dňa 29.06.2020 bol Okresnému súdu Žiar nad Hronom doručený návrh starých rodičov na nariadenie výkonu rozhodnutia týkajúceho sa úpravy ich styku s maloletou - rozsudku OS Ž. W. Q. sp. zn. 5P/19/2019 zo dňa 12.08.2019. Návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia bol zamietnutý uznesením sp. zn. 5Em/2/2020 zo dňa 13.08.2020, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 31.05.2021 v spojení s uznesením KS v F. F. sp. zn. 7CoE/2/2021 zo dňa 31.03.2021.

10. Zo správ Referátu poradensko-psychologických služieb UPSVaR V. zo dňa 28.08.2020 a 24.09.2020 súd zistil, že prvý kontakt referátu so starými rodičmi prebehol dňa 11.08.2020. Z odborného hľadiska sú vzťahy medzi členmi rodiny zložitá a konfliktogénne, pričom táto situácia trvá dlhodobo a ani viaceré využité intervencie a opatrenia nepriniesli očakávaný výsledok - úpravu vzťahov. Ďalšie stretnutia sa uskutočnili 07.09.2020 a 23.09.2020. Psychológ RPPS konštatuje, že vzhľadom k dlhodobo pretrvávajúcim konfliktným rodinným vzťahom, pripomínajúcim rodičovský konflikt, do ktorého je vťahované maloleté dieťa, v súčasnosti nie je možné zlepšenie vzťahov využitím poradensko-psychologických intervencií.

11. Zo správy RPPS UPSVaR F. Š., T. Ž. W. Q. zo dňa 18.11.2020 vyplýva, že v rámci súdom uloženej povinnosti matke aj maloletej podrobovať sa poradenstvu vykonali 10 konzultácií. Maloletá sa v rodine matky stabilizovala, podľa jej vyjadrenia aj tam šťastná, spokojná, má školu, kamarátky, záujmy. Opakovane uvádza, že pokojnú atmosféru v rodine narušajú iba negatívne vplyvy správania sa starých rodičov a ich konflikt s jej mamou a jej manželom, ktorého vníma ako o otca a oslovuje ho tatík. Už dlhšiu dobu sa styk starých rodičov s maloletou nerealizuje, maloletá odmieta akýkoľvek (osobný, písomný, telefonický) kontakt so starými rodičmi. V priebehu času zmenila názor na starých rodičov, podľa jej vyjadrenia ich nechápe, nechápe ich správanie sa voči nej aj matke. V poslednom období počas rozhovorov odmietala o nich rozprávať, nechce o nich už nič počuť, čítať, nechce ich riešiť. Cíti sa bezmocná, starí rodičia nepočúvajú čo im hovorí, neakceptujú jej názor. Psychologička konštatuje, že za daných podmienok realizácia styku maloletej so starými rodičmi vymáhaním tohto styku z ich strany má negatívny dopad na prežívanie a správanie dieťaťa. Medzi starými rodičmi a ich dcérou sú dlhodobo narušené vzťahy a komunikácia, pričom úprava styku s dieťaťom by skôr vyvolávala ďalšie konflikty s negatívnym dopadom na psychický i fyzický stav dieťaťa. Matka maloletej s dcérou a jej manželom žijú v stabilnom vzťahu a usporiadanom rodinnom prostredí, rodina plní všetky svoje funkcie. Z týchto dôvodov sa prikláňajú k zrušeniu súdom nariadeného poradenstva.

12. Zo správy UPSVaR Ž. W. Q. zo dňa 25.09.2020, vypracovanej v konaní sp. zn. 27P/39/2020 (o návrhu biologického otca maloletej na úpravu styku s ňou, ktorý bol rozsudkom právoplatným dňa 20.11.2020 zamietnutý) súd zistil, že matka, jej manžel a maloletá obývajú rodinný dom vo vlastníctve manžela matky, kde má maloletá zabezpečený priestor na oddych, hru i prípravu do školy. Manželia hospodária spoločne čo sa týka domácnosti aj starostlivosti o maloletú. Manžel matky (v súčasnosti jej osvojiteľ) je zamestnaný, matka sa v tom čase venovala výučbe cudzieho jazyka. Maloletá je žiačkou 4. ročníka A. U. V., má veľmi dobré vyučovacie výsledky, jej správanie je v súlade so školským poriadkom, navštevuje záujmové krúžky - výtvarnú a varenie. V rozhovore na RPPS dňa 10.09.2020 (ktorý bol s ohľadom na predmet uvedeného konania zameraný aj na jej vzťah k biologickému otcovi) maloletá uviedla, že sa

má dobre, porozprávala o škole a krúžkoch, uviedla, že s mamou pripravujú oslavu jej narodenín aj s kamarátkami.

13. Zo správy UPSVaR Ž. W. Q. zo dňa 21.07.2020, vypracovanej v konaní sp. zn. 5Em/2/2020 vyplýva, že maloletá na stretnutí s psychologičkou RPPS dňa 15.07.2020 uviedla, že stretnutia so starými rodičmi, ktoré v minulosti prebehli po tom, ako o tom rozhodol súd, boli plné hádok, „skákania“ do jej matky a jej napádania. Maloletá uviedla, že starí rodičia si mysleli, že sa im počas rozhovoru zverí s niečím takým, čo si oni myslia a stále tvrdia, že sa jej deje, napr. že jej je u matky zle, že je izolovaná a podobne. Podľa jej vyjadrenia to nie je pravda, u maminy a tatina je spokojná, má sa dobre a nechce na tom nič meniť. Uviedla, že ju už nebaví dookola stále opakovať, že sa jednoducho nechce s nimi stretávať, lebo tie stretnutia nie sú príjemné, ale len o hádkach, útokoch a výčitkách. Nechce sa so starými rodičmi stretávať práve z tohto dôvodu, nebaví ju to počúvať. Tiež uviedla, že by chcela, aby to rozhodnutie súdu o jej stretávaní so starými rodičmi neexistovalo. Psychologička konštatovala, že maloletá odpovedala na otázky spontánne, uvoľnene, vyjadrovala sa sama od seba. Zo spôsobu jej vyjadrení je zrejmé, že má k predmetnej veci jasný postoj, opakované rozhovory na túto tému ju obťažujú, rada by mala pokoj a normálne fungovala vo svojej rodine s mamou a otcom.

14. Zo správy Základnej školy T. V. V. zo dňa 13.05.2021 súd zistil, že maloletá pravidelne chodí do školy, nemá neospravedlnené hodiny, svedomito sa pripravuje na vyučovanie, nemá problémy s učením a má veľmi dobrý prospech. Je bezproblémová a nemá konflikty so spolužiakmi.

15. Z oznámenia všeobecnej lekárky Y. Š. zo dňa 03.06.2021 vyplýva, že maloletá bola vyšetrená alergológom so zistením alergie na trávy a peľ. Začiatkom mája 2021 prekonala spolu s matkou COVID-19. Pri vyšetrení bola vždy čisto upravená, správala sa primerane veku.

16. Z výsluchu matky maloletej na pojednávaní súd zistil, že maloletá už 2,5 roka neprejavuje záujem o styk a kontakt so svojimi starými rodičmi. Listy, ktoré boli dokladané súdu, maloletá písala bez nátlaku, z vlastnej vôle a dobrovoľne a vyjadrujú to, čo sama cíti. S manželom nevedia maloletú donútiť k tomu, aby sa so starými rodičmi stretla a ani ju k tomu nútiť nechcú a nebudú, pretože to považujú za rozporné s jej záujmom. Styk maloletej so starými rodičmi sa naposledy uskutočnil v roku XXXX. Toto stretávanie pre ňu nie je prospešné, je emocionálne náročné a vyčerpávajúce. Starí rodičia v každom svojom písomnom vyjadrení útočia na ňu ako matku a jej manžela, neustále ich obviňujú, napr. z izolácie maloletej, z nejakého týrania. Maloletá nechce o svojich starých rodičoch ani počuť, nechce sa o nich rozprávať, pociťuje k nim odpor a chlad. Minulý rok po pojednávaní v júli 2020, ktoré sa týkalo osvojenia maloletej, ich starí rodičia prenasledovali a vyvolali konflikt. Takisto dňa 06.06.2020, kedy sa dostavili do ich domácnosti, situácia vyústila do konfliktu z ich strany, manžel matky bol unavený po nočnej, slušne ich vyzvali, aby odišli, pretože u nich nie sú vítaní, napriek tomu trvali na stretnutí s maloletou a situácia dospela do konfliktu. Jej negatívny vzťah k starým rodičom vyplýva aj z toho, že to boli oni, kto dali prvotný návrh na súd na to, aby bola maloletá zverená do ich starostlivosti s tým, že matka bola následne nútená sa s nimi súdiť a o svoje vlastné dieťa bojovať. E-maily od starých rodičov matke chodia približne každý týždeň, nerefektuje na ne a maže ich.

17. Starý otec maloletej na pojednávaní uviedol, že nevidí dôvod, aby sa maloletá nemohla stretávať s nimi ako starými rodičmi. Pokiaľ matke posielala nejaké e-maily, väčšinou jej posielala fotky maloletej z minulosti a toto nepovažuje za žiadne obťažovanie. Nie je pravdou, že by maloletá ich 2,5 roka odmietala, keď ich posledné stretnutie sa uskutočnilo v novembri XXXX a prebehlo v poriadku. Maloletej posielajú darčeky, zásielky sa vracajú ako neprevzaté. Listy predložené matkou považujú za vynútené a napísané pod nátlakom, neprejavujú skutočnú vôľu maloletej. Pokiaľ sa jedná o situáciu dňa 06.06.2020, agresivitu a konflikt vyvolali matka maloletej a jej manžel, oni boli ohlásení vopred, prišli v pokoji a s darčekom, pričom od začiatku matka bola aj ku nemu agresívna a chcela ho fyzicky napádať. Pokiaľ sa vyjadroval napr. o domácom násilí, vždy hovoril, že sa to deje údajne, resp. boli to len jeho domnienky a chcel tým poukázať na to, že podľa jeho názoru v domácnosti rodičov maloletej nie je nič v poriadku. V čase začatia súdnych sporov s matkou bola maloletá na starých rodičov silno citovo naviazaná, pretože s nimi dlhé roky bývala, vychovávali ju a poskytovali jej starostlivosť s tým, že matka z ich domácnosti predtým odišla, maloletá v tom čase s matkou nechcela ísť. Bola to matka, ktorá zavolała policajtov, aby túto situáciu prišli riešiť a vyvolávala zbytočné konflikty. Matka nechcela v priebehu roka 2020 pustiť do svojej domácnosti na návštevu ani svojich bratov. Oni ako starí rodičia majú záujem stretávať sa s maloletou ako normálna rodina.

18. Stará matka maloletej na pojednávání uviedla, že vyjadrenia svojej dcéry považuje za nepravdivé. Pokiaľ sa jedná o situácie v roku XXXX, kedy matka prejavila záujem vziať si dcéru do svojej starostlivosti, nevie, čo sa vtedy stalo a prečo matka vtedy zmenila prístup a začala mať k nim negatívny vzťah. Matka maloletej jej nadávala, fyzicky ju napadla. Dňa 06.06.2020 keď prišli na návštevu, slušne zaklopali, chceli sa slušne porozprávať a stretnúť s maloletou. Hneď ako manžel matky otvoril dvere, bol agresívny, začal na nich slovné útočiť, následne prišla aj matka, ktorá začala byť hneď tiež agresívna, chcela starého otca i fyzicky napadnúť. Oni ako starí rodičia by sa chceli s maloletou len stretávať, nemusí to byť pravidelne. Keď bude maloletá staršia, sama ich osloví a bude chcieť zistiť, ako to bolo naozaj. Maloletá počas ich stretnutia sa je sama vyjadřila k tým listom, ktoré mala písať, že ona by im také listy nikdy nenapísala.

19. Koližny opatrovník maloletej na pojednávání uviedol, že poukazuje na ich vyjadrenia, kde sa vyjadrili aj k vzťahu maloletej k rodičom a k jej starým rodičom. Súd by pri svojom rozhodovaní mal prihliadať na súčasnú situáciu, pričom poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Žiar nad Hronom o zamietnutí návrhu starých rodičov na nariadenie výkonu rozhodnutia o úprave styku s maloletou, pričom aj v odôvodnení krajský súd poukázal na to, že stretávanie sa starých rodičov s maloletou záleží od vôle oboch strán, nielen jednej z nich. Je potrebné zohľadniť aj názor maloletej, ktorá je rozumná, dostatočne vyspelá a uvedomuje si následky svojich rozhodnutí. Ak maloletá v budúcnosti zmení svoj názor, prejaví záujem o kontakt a stretávanie so starými rodičmi, určite ich sama vyhľadá a sama ich bude kontaktovať. V súčasnosti nie je v záujme maloletej nútiť ju k stretávaniu sa so starými rodičmi. Vo vzťahu k výchovným opatreniam týkajúcim sa povinnosti podrobovať sa poradenstvu na RPPS sa stotožňujú s vyjadreniami psychologičky a navrhujú ich zrušiť.

20. Podľa § 121 zákona č. 161/2015 Z.z., Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Podľa § 26 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o rodine, rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

Podľa § 25 ods. 5 zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia odsekov 1 až 4 sa použijú primerane.

Podľa § 37 ods. 2 písm. d) zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení: uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

Podľa § 37 ods. 8 zákona o rodine, súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia priebežne tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol v rozhodnutí o jeho uložení, zhodnotil splnenie účelu výchovného opatrenia. Súd zruší výchovné opatrenie, ak splnilo svoj účel. Ak je to v záujme maloletého dieťaťa, môže súd rozhodnúť o opakovanom uložení výchovného opatrenia alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia.

21. Súd pri svojom rozhodovaní vychádzal zo základného princípu vyplývajúceho zo zákona o rodine, ako aj z Dohovoru o právach dieťaťa, podľa ktorého záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom

pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Všetky súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa detí majú demonštrovať, že najlepší záujem dieťaťa je ich prvoradým hľadiskom. V záujme maloletého dieťaťa v najširšom slova zmysle je, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerance a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju, aby bol jeho majetok spravovaný s náležitou starostlivosťou a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch. Pri rozhodovaní o ďalšej starostlivosti o dieťa tak, aby toto rozhodnutie bolo skutočne v jeho najlepšom záujme, musí súd dôsledne zvážiť všetky okolnosti konkrétneho prípadu, ktoré vyplývajú z dokazovania.

22. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že mal. X. N. žila v podstate od svojho narodenia (po ukončení vzťahu jej matky s jej biologickým otcom) aj s matkou v domácnosti starých rodičov v L. F.. V priebehu roka 2016 sa matka zoznámila so svojim súčasným manželom, pričom po zoznámení sa vzťah rozvíjal a udržiaval formou vzájomných návštev. Matka sa následne presťahovala bez maloletej do jeho domácnosti. Starostlivosť a výchovu maloletej zabezpečovali v uvedenom období starí rodičia maloletej, pričom styk matky a dieťaťa prebiehal formou návštev a stretnutí, ktorých sa zúčastňoval partner matky a maloletú si následne brávali spoločne i do svojej domácnosti v obci W.. V priebehu mesiacov apríl a máj 2018 matka prejavila záujem zobrať si maloletú k sebe a v plnom rozsahu prevziať starostlivosť o ňu. V danom čase s prihliadnutím na vek maloletej a dovtedajší spôsob jej života bola citovo naviazaná na starých rodičov a zo vzniknutej situácie bola zmätená, čo vyplýva aj zo záverov znaleckého posudku zo dňa 05.11.2018, ktorý bol vypracovaný v konaní v tom čase vedenom na OS Kežmarok pod sp. zn. 5P/78/2018. Na snahy matky o zmenu výchovného prostredia maloletej starí rodičia reagovali podaním návrhu na jej zverenie do ich náhradnej osobnej starostlivosti, v rámci ktorej bola maloletá na prechodné obdobie (do 31.01.2019) neodkladným opatrením do ich starostlivosti zverená. Následne vo februári 2019 si matka maloletú napriek nesúhlasu starých rodičov vzala do svojej osobnej starostlivosti do obce W., kde už v tom čase niekoľko rokov bývala so svojim súčasným manželom. Od uvedeného obdobia maloletá býva, navštevuje školu a vykonáva všetky svoje záujmy a činnosti v mieste bydliska matky a svojho neskoršieho osvojiteľa.

23. Súd v rámci posudzovania najlepšieho záujmu maloletej bral do úvahy aj priebežne zabezpečované dôkazné prostriedky, predovšetkým správy z opakovaných sociálnych šetrení v domácnosti rodičov maloletej a z rozhovorov s ňou, vrátane konzultácií za prítomnosti psychológa referátu poradensko-psychologických služieb. Zo všetkých týchto správ za obdobie od premiestnenia maloletej do domácnosti matky vyplýva, že napriek tejto významnej zmene prostredia a životných okolností sa maloletá adaptovala bez negatívnych vplyvov na jej zdravý vývin. Maloletá pri rozhovoroch so sociálnymi pracovníkmi a psychológom opakovane uvádza, že je šťastná v rodine svojej matky a osvojiteľa, bolo zistené, že má výborný prospech v škole, s rodičmi majú spoločné aktivity, má v škole a v mieste bydliska kamarátov. Pokiaľ starí rodičia opakovane vo svojich písomných podaniach tvrdia, že maloletá je nešťastná, že jej matka môže byť pod veľkým psychickým stresom, čoho príčinou môže byť jej vzťah s manželom, prípadne iné negatívne okolnosti v ich domácnosti, súd konštatuje, že žiadne z týchto podozrení, resp. domnienok sa nijako nepreukázali a tiež žiadna okolnosť nenasvedčuje tomu, že by niečo také akokoľvek negatívne vplývalo na zdravý vývoj maloletej.

24. V prejednávanej veci bola predmetom konania úprava styku maloletej s jej starými rodičmi. Pri rozhodovaní bolo potrebné vychádzať z § 25 ods. 5 zákona o rodine, ktorý definuje dôvody pre úpravu styku maloletého dieťaťa s blízkymi osobami, do ktorej kategórie spadajú aj starí rodičia dieťaťa. Úpravu styku maloletých detí s inými osobami než s niektorým z rodičov nemožno považovať za automatickú, podmienenú iba preukázaním príbuzenského pomeru. Pri rozhodovaní o tom, či a za akých podmienok možno uložiť rodičom povinnosť strpieť, aby sa ich dieťa stýkalo s inou osobou, ktorá momentálne nežije s nimi v spoločnej domácnosti, ktorej dieťa nie je zverené do výchovy a ktorá nemá na styk s dieťaťom právny nárok, treba vychádzať aj z toho, že tu ide o faktické obmedzenie rodičovských práv a povinností rodičov. Právna úprava styku maloletého dieťaťa s blízkymi osobami plne rešpektuje ako prvoradé hľadisko záujem detí, akceptuje, že dieťa môže mať k takýmto osobám silné citové väzby napr. z dôvodu ich participácie na výchove dieťaťa, že dieťa môže byť na ne citovo naviazané a prerušenie stykov s nimi by mohlo narušiť stabilitu výchovného prostredia, duševný a citový rozvoj dieťaťa. Súd zároveň musí vziať do úvahy okrem záujmu dieťaťa aj to, že podľa § 30 ods. 1 zákona o rodine majú rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa rodičia, ktorí majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným presvedčením. Záujem dieťaťa pri úprave styku s blízkymi osobami nie je jediným kritériom, keď druhou podstatnou

podmienkou je, že tento styk vyžadujú pomery v rodine, pričom je potrebné zohľadňovať individuálne okolnosti konkrétnej rodiny, predovšetkým či by nedošlo k citovej ujme a či by bol rozvoj dieťaťa najmä z citovej, rozumovej a mravnej stránky ohrozený, pokiaľ by mu nebolo umožnené stretávať sa aj s týmito osobami. Uvedená právna úprava má primárne napomáhať riešeniu situácií, kedy je rodičmi dieťaťa bezdôvodne a neoprávnene bránené v stretávaní sa dieťaťa s blízkymi osobami (napríklad starými rodičmi).

25. Vychádzajúc z uvedených kritérií vyplývajúcich s platnej právnej úpravy súd v prejednávanej veci vyhodnotil, že s prihliadnutím na aktuálnu úroveň a kvalitu vzťahu maloletej k jej starým rodičom by v súčasnosti ďalšie zachovanie úpravy ich styku mohlo mať z hľadiska záujmu dieťaťa negatívnejší vplyv, než neupravenie tohto styku. Bolo preukázané, že predovšetkým medzi starými rodičmi a ich dcérou - matkou dieťaťa došlo za obdobie posledných približne 3 rokov k výraznému zhoršeniu vzájomných vzťahov, k čomu výrazne prispela aj skutočnosť, že v uvedenom období sa neustále vedú aj súdne konania týkajúce sa starostlivosti o maloletú práve z dôvodu rozdielnych názorov na výchovu maloletej medzi jej matkou a starými rodičmi. Aj z pripojeného spisu OS Žiar nad Hronom sp. zn. 5P/28/2019, ktorý sa týkal osvojenia maloletej manželom matky, je zrejmé, že návrh na osvojenie bol podaný krátko po dojednaní podmienok styku maloletej so starými rodičmi a schválení príslušnej dohody v konaní sp. zn. 5P/19/2019 (rozsudok z 12.08.2019). Starí rodičia aj v konaní o osvojení, napriek tomu, že neboli jeho účastníkmi, aktívne vystupovali (predovšetkým písomnými vyjadreniami) proti zámeru matky a jej manžela, s ktorým si založila rodinu, ohľadom osvojenia maloletej. Je do určitej miery pochopiteľné, že aj v tomto období došlo medzi matkou a starými rodičmi k ďalšiemu podstatnému zhoršeniu vzájomných vzťahov, kedy matka ich konanie vnímala po predošlých obdobiach napätých vzťahov ako ďalšiu snahu o podkopávanie jej rodičovskej autority, relevancie jej úsudku a neprimerané zasahovanie do výchovy a života maloletej. Starí rodičia sa pritom vo svojich vyjadreniach aj v prejednávanej veci opakovane vyjadrovali negatívne na osobu manžela matky (keď ich manželstvo bolo uzavreté po približne troch rokoch vzťahu a v čase aktuálneho rozhodovania súdu ich vzťah trvá už takmer 5 rokov), vznášali na jeho adresu ničím nepodložené dohady o morálnej nezrelosti, psychických problémoch, podozreniach z domáceho násillia a pod. Starí rodičia doposiaľ zjavne nie sú ochotní akceptovať rolu manžela matky ako otca maloletej, napriek tomu, že žiadne z ich negatívnych tvrdení na jeho osobu sa v žiadnom z doterajších konaní ničím nepreukázalo. Jeho osobné predpoklady, najmä osobnostné a morálne, boli dôsledne skúmané v konaní o osvojení, keďže sú jedným zo zákonných predpokladov pre osvojenie dieťaťa, pričom v prvoinštančnom aj odvolacom konaní bolo preukázané, že tieto vlastnosti a podmienky osvojiteľ spĺňa, pričom bol dôsledne skúmaný aj názor a záujem maloletej. Maloletá má k oboj rodičom pozitívny a láskyplný vzťah, preto je pochopiteľné, že pokiaľ aj s prihliadnutím na jej vek už vníma to, že starí rodičia považujú jej výchovu rodičmi za neuspokojivú a rodičov za neschopných riadnej starostlivosti o dieťa napriek tomu, že maloletá žiadne takéto nedostatky nepociťuje ani sa nijako na nej neprejavujú, preto sa týmto prístupom starí rodičia od maloletej v skutočnosti vzdávajú a jej vzťah k nim sa ochladzuje.

26. Starí rodičia neustále zotrvávajú na svojom presvedčení, že maloletá je v rodine svojich rodičov nešťastná a trpí len preto, že neudržiava kontakt s rodinou zo strany matky. S tvrdenou izoláciou maloletej sa pritom súd vysporiadal už v konaní o jej osvojení (v ktorom starí rodičia tvrdili obdobné skutočnosti), keď dokazovaním (vrátane výpovedí svedkov) dospel k zisteniam, že maloletá sa s rodičmi zapája do činností obce, stretáva sa s rodinnými príslušníkmi jej osvojiteľa, majú pozitívne vzťahy a spoločné aktivity. Maloletá nemá problémy so školou, má kamarátov, zúčastňuje sa výletov, prechádzok. Jej tvrdená izolácia sa prejavuje len tým, že sa nestretáva s rodinou zo strany matky. Medzi kritériá, ktoré musí súd z hľadiska nutnosti rozhodovať v najlepšom záujme dieťaťa v konaní vziať do úvahy, patrí okrem iného miera zachovania identity dieťaťa a jeho rodinných väzieb, nejedná sa však o kritérium jediné a je potrebné dôsledne vyhodnocovať okolnosti konkrétneho prípadu. Významným kritériom je tiež pranie samotného dieťaťa, pričom za predpokladu, že je dostatočne rozumovo a emocionálne vyspelé, je nutné jeho pranie považovať za zásadné vodítko pri hľadaní jeho najlepšieho záujmu. Názor dieťaťa musí súd hodnotiť s prihliadnutím na jeho vek a rozumovú vyspelosť. Z opakovaných vyjadrení samotnej maloletej pritom vyplynulo, že správanie sa starých rodičov a ich dlhodobé postoje a prístup k matke, ktoré s prihliadnutím na svoj vek už vníma a dokáže adekvátne spracovať, sú dôvodom, prečo aktuálne stretávanie sa so starými rodičmi odmieta. Je samozrejme potrebné vziať do úvahy, že maloletá dlhodobo žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou a je prirodzené, že preberá aj jej postoje a názory, napriek tomu v prejednávanej veci nemožno dospieť k záveru, že by bolo zo strany rodičov dieťaťu bezdôvodne a neoprávnene bránené v stretávaní sa s blízkymi osobami napriek želaniu maloletej. Ako už bolo uvedené, maloletá na jednej strane vníma, že v domácnosti rodičov sa má dobre,

je šťastná, vytvorili jej láskyplné prostredie, v ktorom sa môže rozvíjať a realizovať svoje záujmy, a na druhej strane vníma, že starí rodičia majú opačný názor a myslia si, že je nešťastná, a to napriek tomu, že už niekoľko rokov spolu nežijú. Podľa názoru súdu s prihliadnutím na vek a rozumovú vyspelosť maloletej možno na základe týchto okolností považovať jej vyjadrený názor počas príslušných šetrení a sedení za skutočný prejav jej vôle, ktorému je potrebné priznať relevanciu. Z jej prejavov pritom vyplýva, že došlo k zmene pomerov a maloletá v súčasnosti prechováva k starým rodičom skôr negatívne emócie a nemá záujem o kontakt s nimi.

27. Na základe takto ustáleného skutkového stavu súd posudzoval, či je namieste ponechať naďalej doposiaľ stanovenú úpravu styku maloletej so starými rodičmi. Obsah vyjadrení starých rodičov v prejednávanej veci aj v súvisiacich konaniach svedčí o tom, že neustále žijú predmetnou témou. Nie je pritom dôvodné predpokladať posun, resp. zmenu prístupu ani z ich strany, ani zo strany matky maloletej, pričom zo správ týkajúcich sa výkonu uložených výchovných opatrení vyplynulo, že ich vzájomný konflikt, do ktorého je vťahované dieťa, nie je riešiteľný prostriedkami poradensko-psychologických intervencií. V záujme maloletej teda v konečnom dôsledku bude oprostene od tejto témy a poskytnutie priestoru na ukľudnenie situácie. Za daného stavu rozhodnutím súdu upraveného styku maloletej so starými rodičmi nemožno vylúčiť ďalšie využívanie právnych prostriedkov či už z jednej alebo druhej strany (návrhy na výkon rozhodnutia, príp. až trestné oznámenia a pod.) a teda možno očakávať neustále udržiavanie, resp. ďalšie prehĺbovanie ich vzájomného konfliktu, ktorý jednoznačne negatívne vplyva na psychickú pohodu maloletej. Na základe všetkých uvedených skutočností a berúc do úvahy aj pranie maloletej súd dospel k záveru, že ďalšie trvanie jej úpravy styku so starými rodičmi nie je potrebné v záujme maloletého dieťaťa. Súd mal za to, že zachovanie samostatnej identity dieťaťa a jeho rodinných väzieb nie je ohrozené do takej miery, aby súd dospel k inému rozhodnutiu, keďže je nepochybné, že maloletá si pamätá obdobie spoluzitia so starými rodičmi a nie je preto vylúčená zmena jej postoja počas jej ďalšieho dospelovania. Na základe uvedeného súd zmenil rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 5P/19/2019-468 zo dňa 12.08.2019 tak, že styk starých rodičov s maloletou na ďalšie obdobie neupravuje.

28. Súd zároveň zrušil uložené výchovné opatrenia spočívajúce v povinnosti starých rodičov, ako aj matky spolu s maloletou podrobovať sa poradenstvu na RPPS príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Súd prihliadol na odporúčania príslušných psychológov, že nemožno očakávať, že ich ďalšie pokračovanie by prispelo k naplneniu ich účelu v podobe zlepšenia vzájomných vzťahov v rodine. Nebolo pritom zistené, že by si ďalšie trvanie výchovných opatrení vyžadoval zdravý vývoj maloletej, naopak zo správ vyplynulo, že ďalšie rozhovory na danú tému a opakované vyslovovanie svojho nemenného názoru maloletá vníma skôr negatívne.

29. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak, nakoľko v priebehu konania súd nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15-tich dní odo dňa jeho doručenia, prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici, a to písomne v potrebnom počte vyhotovení (§ 362 ods. 1 veta prvá zákona č. 160/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP). Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 ods. 3 CSP).

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 63 zákona č. 161/2015 Z.z., Civilný mimosporový poriadok),
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov. Ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému alebo o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa § 370 a nasl. CMP.